

*УА «Палескі дзяржаўны ўніверсітэт
Бібліятэка*

*Людзі
навукі*

*Біябібліяграфічны
паказальнік*

Міхаіл Віктаравіч Цуба

Пінск, 2015

ББК 91.9:63.3(4 Бєи)

Ц 83

Міхаіл Віктаравіч Цуба : біябібліяграфічны паказальнік / Палескі дзяржаўны ўніверсітэт, бібліятэка; склад. С.І. Макарэвіч. – Пінск, 2015. – Вып. 4. – 30 с. – (Серыя «**Людзі навукі**»).

Чацвёрты выпуск серыі «Людзі навукі» прысвечаны навуковай і педагагічнай дзейнасці кандыдата гістарычных навук, дацэнта кафедры гуманітарных навук, філасофіі і права, дацэнта М.В. Цубы. Выданне забяспечана дапаможнымі паказальнікамі.

Укладальнік: вядучы бібліяграф інфармацыйна-бібліяграфічнага аддзела
Макарэвіч С.І.

Ад складальніка

У сапраўдны біябібліяграфічны паказальнік кандыдата гістарычных навук, дацэнта, дацэнта кафедры гуманітарных навук, філасофіі і права М.В. Цубы ўключаны бібліяграфічныя апісанні навуковых прац і публікацый, артыкулаў з навуковых зборнікаў і перыядычных выданняў, матэрыялы дакладаў і тэзісы дакладаў на міжнародных канферэнцыях, выдадзеных за перыяд з 1989 па 2014 гады.

Матэрыял у выданні сістэматызаваны ў храналагічным парадку. Унутры кожнага года бібліяграфічныя апісанні дакументаў размешчаны ў алфавітным парадку назваў работ. У паказальніку прыменена суцэльная нумарацыя.

Прамая храналогія дазваляе прасачыць станаўленне і развіццё навуковай, педагагічнай і грамадскай дзейнасці М.В. Цубы.

Дапаможны апарат прадстаўлены «Алфавітным паказальнікам загаловаў работ» і «Імянным паказальнікам сааўтараў».

Пры адборы дакументаў выкарыстоўваліся: электронны каталог бібліятэкі ПалесДУ, БД «Працы супрацоўнікаў», дадзеныя з архіва аўтара, матэрыялы Інтэрнэт.

Бібліяграфічныя апісанні дадзены ў адпаведнасці з ДАСТам 7.1-2003 «Бібліяграфічны запіс. Бібліяграфічнае апісанне. Агульныя патрабаванні і правілы складання».

Паказальнік прызначаны для студэнтаў, выкладчыкаў і ўсіх тых, каго цікавіць навуковая дзейнасць супрацоўнікаў Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Кароткая інфармацыя аб навукова-педагагічнай і грамадскай дзейнасці

Міхаіл Віктаравіч Цуба нарадзіўся 7 лістапад 1957 года ў в. Навіна Салігорскага раёна Мінскай вобласці. У 1975 г. скончыў Хорастаўскую СШ і быў прызваны на вайсковую службу, якую праходзіў у групе савецкіх войск у Германіі.

Пасля дэмабілізацыі з 1977 па 1978 гг. працаваў лесніком Хорастаўскага лясніцтва Старобінскага лягаса.

Родная зямля, багатая гістарычнымі традыцыямі, аказала значны ўплыў на станаўленне характару і выбар жыццёвага шляху юнака. Неадольным стала імкненне набыць больш грунтоўныя веды па гісторыі роднай Беларусі. Таму ў 1979 годзе М. В. Цуба паступае ў Мінскі дзяржаўны педагагічны інстытут імя Горкага, дзе атрымоўвае веды па спецыяльнасці «Гісторыя і замежная (французская) мова».

Пасля заканчэння вучобы вярнуўся працаваць у родны Салігорскі раён, дзе з 1985 па 1986 гады выкладаў гісторыю ў Ананчыцкай СШ, затым працаваў намеснікам дырэктара ў Бранчыцкай СШ.

З 1987 па 1988 гг. Міхаіл Віктаравіч працаваў выкладчыкам гісторыі і грамадазнаўства ў Салігорскім гарадскім прафесійна-тэхнічным вучылішчы № 69 (зараз педагагічнае вучылішча) і адначасова ў Салігорскім горна-хімічным тэхнікуме імя М. Торэза выкладаў французскую мову.

У 1989 годзе пераходзіць на працу навуковым супрацоўнікам у Кобрынскі ваенна-гістарычны музей, дзе працуе да 1992 г.

Здольнасці да даследчай работы, якія праявіліся ў студэнцкія гады, паслужылі падставай для паступлення М.В. Цубы ў аспірантуру Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Танка, дзе ён вучыўся на дзённым аддзяленні з 1993 па 1996 гг.

Пасля здачы экзаменаў кандыдацкага мінімуму выкладаў гісторыю Беларусі ў Хорастаўскай СШ, адначасова ствараў музей партызанскай славы імя В.З. Каржа (у гэтай жа вёсцы).

Яшчэ будучы студэнтам, выявіў неардынарныя здольнасці да навукова-даследчай працы. Станаўленне маладога гісторыка адбывалася пад уплывам вядомых навукоўцаў М. Р. Гнеўкі, Л. Р. Казлова, Г. А. Космача, У. С. Лукіна, А. М. Лютага, У. А. Цітка, У. В. Тугая, В. М. Фаміна. Настойлівыя пошукі, скрупулёзнае, уважлівае вывучэнне і выкарыстанне архіўных крыніц дазволілі маладому даследчыку падрыхтаваць кандыдацкую дысертацыю на тэму «Беларускі нацыянальны рух паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907-люты 1917 гг.)», якую паспяхова абараніў ў 1996 годзе. Па выніках абароны была прысуджана вучоная ступень кандыдата гістарычных навук па спецыяльнасці «Айчынная гісторыя».

У 1996 годзе Цуба М.В. вяртаецца на радзіму, дзе працуе навуковым супрацоўнікам пры адзеле культуры Салігорскага гарвыканкама па музейнай справе (па 2001 год) і адначасова займаецца выкладчыцкай дзейнасцю ў філіяле камерцыйнай вышэйшай установы Інстытут фінансаў (г. Салігорск).

Далейшыя гады М.В. Цубы непарыўна звязаны з Пінскам. У 2001 годзе ўзначаліў кафедру сацыяльна-гуманітарных дысцыплін у Пінскім дзяржаўным вышэйшым каледжы Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь. Чытаў лекцыі і вёў семінары па гісторыі Беларусі, працягваў актыўна займацца навукова-даследчай дзейнасцю.

Навуковае званне «дацэнт» было прысвоена ў 2004 годзе.

З 2003 па 2006 гг. без адрыву ад вытворчасці навучаўся ў дактарантуры пры кафедры гісторыі Беларусі Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка.

З 2006 года выкладчыцкая і навуковая праца М.В. Цубы звязана з ПалесДУ. Да 2009 года загадваў кафедрай сацыяльна-гуманітарных дысцыплін, а з 2010 года па сённяшні час – М.В. Цуба дацэнт кафедры гуманітарных навук, філасофіі і права ПалесДУ. Чытае і выкладае гісторыю Беларусі (ў кантэксце сусветных цывілізацый), гісторыю Вялікай Айчыннай вайны савецкага народа, асновы ідэалогіі беларускай дзяржавы.

За гады працы ва ўніверсітэце было падрыхтавана і выдадзена амаль 60 прац навуковага, вучэбна-метадычнага характару.

У сферы навукова-метадычных даследаванняў М.В. Цубы знаходзяцца праблемы павышэння выхаваўчага патэнцыялу лекцыйных і практычных заняткаў, метадыка актывізацыі пошукавай працы студэнтаў.

Сферамі яго навуковай зацікаўленасці з'яўляюцца гісторыя грамадска-палітычнага жыцця на Беларусі падчас Першай сусветнай вайны; партызанскі рух на тэрыторыі Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны, у тым ліку на Піншчыне; ваенныя дзеянні ў Беларусі у перыяд Першай сусветнай вайны; партызанскі рух у гады Другой сусветнай вайны; краязнаўства.

М.В. Цуба – аўтар некалькіх дзесяткаў публікацый, у тым ліку 10 кніг. Займаецца папулярызаваннем гісторыі Піншчыны, змяшчае свае навукова-папулярныя артыкулы па краязнаўчай тэматыцы ў мясцовым і рэспубліканскім перыядычным друку.

Цуба М.В. з'яўляецца аўтарам навуковых выданняў «Беларускі нацыянальны рух у перыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907- люты 1917 гг.) : матэрыялы да курса «Гісторыя Беларусі» (Брэст, 2003 г.) і «Грамадска-палітычныя жыцце на Беларусі з пачатку першай сусветнай вайны да лютаўскай рэвалюцыі (жнівень 1914-люты 1917 гг.) : матэрыялы да курса «Гісторыя Беларусі» (Мінск, 2006 г.).

У 2006 г. пабачыла свет складзеная ім манаграфія «Першая сусветная вайна на Беларусі ў кантэксце сусветных ваенных падзей (грамадскі і ваенны бакі) 1914–1918 гг.» (Пінск, 2010).

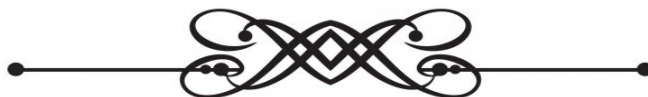
М.В. Цуба падрыхтаваў і выдаў у 2012 годзе дапаможнік «Краязнаўства : курс лекцый: у 2 ч.», прызначаны не толькі для студэнтаў і выкладчыкаў, але і для шырокага кола чытачоў, каго цікавіць краязнаўства, альбо гісторыя сваёй Бацькаўшчыны.

Прымае актыўны ўдзел у міжнародных навуковых канферэнцыях.

Ў 2015 годзе прымаў удзел у стварэнні міжнароднага тэлепраекта тэлеканала АНТ “Першая сусветная”, менавіта ў дакументальна-пастановачых фільмах “Партызаны і “Пісьменнікі-паэты”.

Цуба М.В. з'яўляецца членам рэдкалегіі часопіса «Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя: Грамадскія і гуманітарныя навукі», а таксама актыўным аўтарам часопіса.

За дасягненні ў навуковай, педагагічнай і грамадскай дзейнасці ён
узнагароджаны Ганаровымі граматамі адміністрацыі Палескага
дзяржаўнага ўніверсітэта.

**Кандыдат гістарычных навук, дацэнт
Міхаіл Віктаравіч Цуба**

2003

1. **Цуба, М.В.** Беларускі нацыянальны рух у перыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907-люты 1917 гг.) : матэрыялы да курса "Гісторыя Беларусі" / М. В. Цуба ; навук. рэд. М. К. Сакалоў ; рэц. : А. М. Люты, В. М. Фамін. – Брэст : Выдавецтва С. Лаўрова, 2003. – 196 с.

У працы даследуецца дзейнасць беларускіх грамадска-палітычных арганізацый у перыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907 - люты 1917 гг.). На падставе аналізу архіўных матэрыялаў, перыядычных выданняў той пары, прац розных аўтараў высветлены працэсы, звязаныя з дзейнасцю беларускага адраджэнскага руху, якія адбываліся ў складаных умовах разглядаемага перыяду.

Комплексна і разнабакова даследаваны малавядомыя старонкі гісторыі беларускага нацыянальнага руху (Беларускія грамадска-палітычныя арганізацыі ў перыяд сталыпінскай рэакцыі, напярэдадні ваеннага часу, у гады першай сусветнай вайны на тэрыторыі Расійскай імперыі, пад нямецкай акупацыяй).

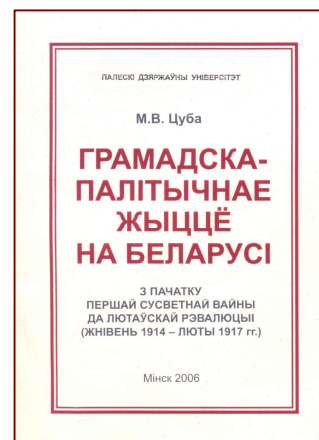
Дадзеныя матэрыялы прызначаны для выкарыстання па курсу "Гісторыя Беларусі" студэнтамі вышэйшых і сярэдніх спецыяльных устаноў, а таксама для тых, хто цікавіцца гісторыяй Радзімы.

2006

2. **Цуба, М.В.** Грамадска-палітычныя жыцце на Беларусі з пачатку першай сусветнай вайны да лютаўскай рэвалюцыі (жнівень 1914-люты 1917 гг.) : матэрыялы да курса "Гісторыя Беларусі" / М. В. Цуба ; рэц. : М. К. Сакалоў, Л. Р. Казлоў ; Палескі дзяржаўны ўніверсітэт. – Мінск : Арты-Фэкс, 2006. – 231 с. – Бібліяграфія: с. 203-230.

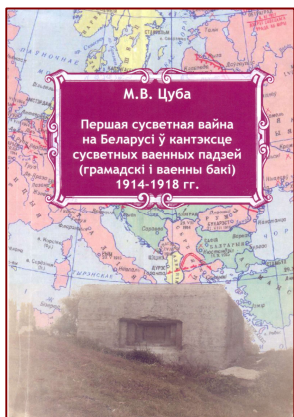
Праца з'яўляецца першым у айчыннай гістарыяграфіі спецыяльным даследаваннем дзейнасці розных нацыянальных грамадска-палітычных арганізацый на Беларусі падчас Першай сусветнай вайны да Лютаўскай рэвалюцыі (жнівень 1914 - люты 1917 гг.).

Прапануецца ў якасці дапаможніка пры вывучэнні гісторыі Беларусі выкладчыкам, студэнтам і навучэнцам вышэйшых, сярэдніх спецыяльных устаноў, а таксама усіх, хто цікавіцца гісторыяй Бацькаўшчыны.

2010

3. **Цуба, М.В.** Першая сусветная вайна на Беларусі ў кантэксце сусветных ваенных падзей (грамадскі і ваенны бакі) 1914-1918 гг. / М. В. Цуба ; рэц. :

М. К. Сакалоў, А. П. Жытко ; УА "Палескі дзяржаўны ўніверсітэт". – Пінск : ПалесДУ, 2010. – 304 с. : ил.

Дадзеная праца адлюстроўвае разнастайнасць раней маладаследаваных праблем, звязаных з падзеямі ў гады Першай сусветнай вайны ў беларускім краі. На аснове архіўных крыніц, замежнай лггаратуры, карт, схем, фотаздымкаў упершыню ў айчыннай гістарыяграфіі комплексна разглядаюцца пытанні развязання вайны, уплыў яе на беларускае грамадства, даследуюцца буйнейшыя ваенныя аперацыі на беларускіх землях у кантэксце сусветных ваенных падзей гэтага часу, аналізуюцца дзейнасць партызанскага руху. Даецца характарыстыка вайсковым фарміраванням, што насілі беларускія найменш, прыводзяцца біяграфічныя звесткі вядомых дзеячаў Першай сусветнай вайны, якія тым, ці іншым чынам паўплывалі на ваенныя падзеі ў Беларусі.

Прызначана для выкарыстання навукоўцамі, выкладчыкамі, студэнтамі, вучнямі па курсу "Гісторыя Беларусі", а таксама для тых, хто цікавіцца гісторыяй Бацькаўшчыны.

Вучэбна-метадычныя выданні

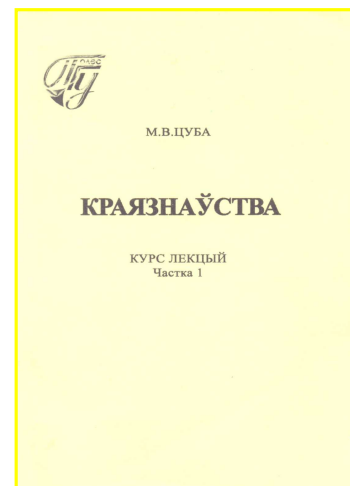
2002

4. **Цуба, М.В.** Поиски и решения некоторых проблем при изучении культурологии в высшей школе (на примере событий первой мировой войны) // Методический сборник. / Н. К. Хлебус [и др.] ; отв. исполн. Т. Г. Басевич ; ред. Е. И. Макареня. – Пинск : ПВБК, 2002. – Выпуск IV. – С. 71-79.

2012

5. **Цуба, М.В.** Краязнаўства : курс лекцый: у 2 ч. / М. В. Цуба ; Установа адукацыі "Палескі дзяржаўны ўніверсітэт". – Пінск : ПалесДУ, 2012. – Ч. 1. – 249 с.

6. **Цуба, М. В.** Краязнаўства: курс лекцый: у 2 ч. / М. В. Цуба ; Установа адукацыі "Палескі дзяржаўны ўніверсітэт". – Пінск : ПалесДУ, 2012. – Ч. 2. – 377 с.

Краязнаўча-культурная спадчына з'яўляецца найкаштоўнейшым дарам шматлікіх пакаленняў. Без яе ведама немагчыма ўзнавіць і аб'ектыўна даследаваць гістарычнае мінулае. У дапаможніку даецца характарыстыка ўсяго комплексу гістарычных, архітэктурных, мастацкіх, археалагічных, этнаграфічных і культурных помнікаў, якія раскрываюць гісторыю края.

Для студэнтаў і выкладчыкаў, а таксама усіх, каго цікавіць гісторыя Бацькаўшчыны і краязнаўства.

Навукова-папулярныя выданні

2004

7. **Цуба, М.В.** Іх імёны ў гісторыі Салігоршчыны : Валасовіч Канстанцін Адамавіч; Залескі Браніслаў Францавіч; Сыракомля Уладзіслаў / М.В. Цуба // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э. Жакевіч ; рэдкал. : Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 53-54.

8. **Цуба, М.В.** Першая сусветная вайна / М.В. Цуба // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э. Жакевіч ; рэдкал. : Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 55-57.

9. **Цуба, М.В.** Рэвалюцыйная сітуацыя на Салігоршчыне (Старобіншчыне) / М.В. Цуба // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э. Жакевіч ; рэдкал.: Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 58-60.

10. **Цуба, М.В.** Ці ездзілі з варагаў у грэкі праз Хорастава? / М.В. Цуба // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э. Жакевіч ; рэдкал. : Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 36-37.

11. **Цуба, М.В.** Ян Цадроўскі / М.В. Цуба // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э. Жакевіч ; рэдкал. : Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 42-44.

2010

12. **Цуба, М.В.** В.З. Корж: невядомыя і малавядомыя старонкі жыцця / М. В. Цуба ; рэц. : М. К. Сакалоў, С. У. Ксянзоў. – Пінск : ІРА "Паляшук", 2010. – 88 с. : іл.

Кніга прысвечана легендарнаму сыну палескай зямлі В.З. Каржу – Герою Савецкага Саюза, аднаму з арганізатараў партызанскага руху ў Беларусі, гаспадарчаму дзеячу БССР.

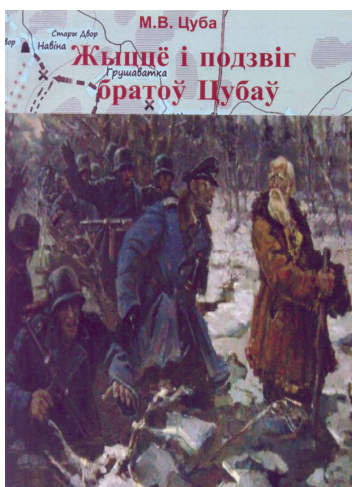
Прыводзіцца цікавыя і малавядомыя звесткі, эпизоды і факты з жыцця гэтай слаўтай асобы.

Разлічанана на шырокае кола чытачоў.

2013

13. **Цуба, М.В.** Жыцце і подзвіг братоў Цубаў : навукова-папулярная літаратура / М. В. Цуба. – Пінск : ПалесДУ, 2013. – 73 с. : іл.

У кнізе апавядаецца пра драматычны жыццёвы лес славурых палешукоў братоў Цубаў, паўтарыўшых у гады Вялікай Айчыннай вайны подзвіг І. Сусаніна. Прыводзяцца цікавыя малавядомыя звесткі і факты з іх біяграфіі.

Разлічана на шырокае кола чытачоў.

Артыкулы ў перыядычных выданнях, навуковых часопісах і зборніках

1989

14. **Цуба, М.В.** Ведаць і берагчы / М.В. Цуба // Камуністычная праца : Кобрынская раённая газета. – 1989. – № 100. – 19 жніўня. – С. 4.

15. **Цуба, М.В.** Па каналам Беларусі / М.В. Цуба // Камуністычная праца : Кобрынская раённая газета. – 1989. – 31 жніўня. – С. 3.

1990

16. **Цуба, М.В.** Ведаць і захоўваць / М.В. Цуба // Камуністычная праца: Кобрынская раённая газета. – 1990. – № 4. – 9 студзеня. – С. 3.

17. **Цуба, М.В.** Захоўваць для нашчадкаў / М.В. Цуба // Камуністычная праца: Кобрынская раённая газета. – 1990. – № 93. – 4 жніўня. – С. 2.

18. **Цуба, М.В.** Спаскі манастыр / М.В. Цуба // Камуністычная праца: Кобрынская раённая газета. – 1990. – № 123. – 13 кастрычніка. – С. 3.

19. **Цуба, М.В.** Царква Прачыстай Багародзіцы / М.В. Цуба // Камуністычная праца: Кобрынская раённая газета. – 1990. – № 140. – 24 лістапада. – С. 3.

1991

20. **Цуба, М.В.** Якой была вайна 1812 года для Беларусі? : [вынікі вайны 1812 года для Беларусі] / М.В. Цуба // Літаратура і мастацтва: беларуская штотыднёвая літаратурная газета. – 1991. – № 23 (3589). – 7 чэрвеня. – С. 13.

1992

21. **Цуба, М.В.** Першы крок да незалежнасці / М.В. Цуба // Кобрынскі веснік: грамадска-палітычная газета. – 1992. – № 24. – 25 сакавіка. – С. 2.

22. **Цуба, М.В.** Ці патрэбны рэферэндум? / М.В. Цуба // Кобрынскі веснік : грамадска-палітычная газета. – 1992. – № 15. – 22 лютага. – С. 2.

1993

23. **Цуба, М.** Дарога мужнасці / Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1993. – 23 лютага. – С. 2.

1994

24. **Цуба, М.** Аднаўляецца царква – ачышчаецца сумленне [Хорастаўская Свята-Пакроўская царква] / Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1994. – б.н.

1995

25. **Цуба, М.В.** Уплыў беларускага нацыянальнага руху на фарміраванні расійскай арміі з пачатку першай сусветнай вайны да Лютаўскай рэвалюцыі // Байрам : Татary на зямлі Беларусі : кварталнік беларускага згуртавання татараў-мусульман «Аль-Кітаб». – Мінск, 1995. – № 4. – С. 29-36.

1996

26. **Цуба, М.В.** Беларускі нацыянальны рух у пачатку Першай сусветнай вайны // Беларускі гістарычны часопіс : навукова-метадычны ілюстраваны часопіс. – 1996. – № 1. – С. 182-192.

1997

27. **Цуба, М.В.** Беларускі нацыянальны рух напярэдадні першай сусветнай вайны // Пытанні гісторыі і метадалогіі гістарычнай навукі : зборнік артыкулаў / Бел. дзярж. пед. ун-т імя М.Танка ; [рэдкал.: М.І.Мініцкі і інш. ; прадм. В.М.Фаміна]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 1997. – С. 102-113.

28. Цобкала, А.А. Дзейнасць беларускіх грамадска-палітычных арганізацый на акупіраванай немцамі тэрыторыі Беларусі у гады першай сусветнай вайны / А.В. Цобкала, **М.В. Цуба** // Пытанні гісторыі і метадалогіі гістарычнай навукі : зборнік артыкулаў / Бел. дзярж. пед. ун-т імя М.Танка ; [рэдкал. : М.І. Мініцкі і інш. ; прадм. В.М. Фаміна]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 1997. – С. 114-129.

1998

29. **Цуба, М.** Адкуль нашы прозвішчы [Гісторыя краю]/ Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1998. - № 33. – 25 красавіка. – С. 2

30. **Цуба, М.** В.З. Корж: невядомыя і малавядомыя старонкі жыцця / Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1998. – 1, 8, 18, 22 снежня.

31. **Цуба, М.** Дзякуй за дапамогу / Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1998. - № 37. – 12 мая. – С. 2

1999

32. **Цуба, М.** В.З. Корж: невядомыя і малавядомыя старонкі жыцця / Міхаіл Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 1999. - 5, 12, 19, 22 студзеня.

2000

33. **Цуба, М.** Грымотнымі шляхамі [Удзел партызанскага злучэння В.З. Каржа ў вызваленні Беларусі] / М. Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. - 2000. - № 36. - 5 мая. – С. 2.; № 37. – 12 мая. – С. 2.

2001

34. Несцерчык-Нядзведская, В.І. Лютаўская трагедыя 1943 года на Хорастаўшчыне [Памяць] / В.І. Несцерчык-Нядзведская, **М.В. Цуба** // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. – 2001. – № 14 (9778). – 20 лютага. – С. 2.

35. **Цуба М. В.** 3 кагорты мужных [Пра В. З. Каржа]/ М. В. Цуба // Пінскі веснік : грамадска-палітычная газета. – 2001. – № 101. – С. 2.

36. **Цуба, М.В.** Уладзіслаў Нядзведскі: Жыццёвы шлях і літаратурная дзейнасць [пісьменніка, ураджэнца в. Рахавічы Салігор. р-на] / М.В. Цуба // Шахцёр : грамадска-палітычнае выданне. – 2001. – № 23 (9778). – 27 сакавіка. – С. 3.

37. **Цуба, М.В.** Як нашы землякі стваралі першы партызанскі атрад другой сусветнай вайны / М.В. Цуба // Шахцёр: грамадска-палітычнае выданне. – 2001. – № 49 (9812). – 26 чэрвеня. – С. 2.

2002

38. **Цуба М. В.** 3 кагорты мужных [Пра В. З. Каржа] / М. В. Цуба // Пінскі веснік: грамадска-палітычная газета. – 2002. – № 5 (1166). – 15 студзеня. – С. 4.

2004

39. **Цуба, М.В.** Уплыў расійскіх ліберальна-дэмакратычных партый кадэтаў і акцябрыстаў на грамадска-палітычнае жыццё у Беларусі падчас Першай сусветнай вайны // Актуальныя пытанні сучаснай навукі: зб. навук. Прац : у 2 ч. / Установа адукацыі "Беларус. дзярж. пед. ун-т імя М. Танка"; гал. рэд. А.Ф. Рацько. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2004. – Ч. 1. – С. 117-123.

2005

40. **Цуба, М.В.** Грамадска-палітычная дзейнасць бундаўскіх арганізацый на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (1914 - люты 1917 гг.) // Гісторыя : праблемы выкладання : навук.-практ. часопіс. – 2005. – № 6. – С. 56-60.

2007

41. **Цуба, М.В.** Кірункі грамадска-палітычнай працы некаторых яўрэйскіх арганізацый у Беларусі падчас першай сусветнай вайны (жнівень 1914 – люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Весці БДПУ. Серыя 2 (Гісторыя, Філасофія, Паліталогія) : навукова-метадычны часопіс. – 2007. – № 2. – С. 13-15.

2008

42. **Цуба, М.В.** Накірункі грамадска-палітычнай дзейнасці канстытуцыйна-дэмакратычнай партыі і партыйных арганізацый "Саюза 17 кастрычніка" на Беларусі падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2008. – № 2. – С. 54-58. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. : [Сайт]. – Пінск, [2008-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/2987/1/9.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

43. **Цуба, М.В.** Наш край у гады Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2008. – № 1. – С. 25-29. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. : [Сайт]. – Пінск, [2008-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/2038/1/6.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2009

44. **Цуба, М.В.** Грамадска-палітычныя накірункі дзейнасці эсэраўскіх арганізацый у Беларусі падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Весці БДПУ. Серыя 2 (Гісторыя, Філасофія, Паліталогія) : навукова-метадычны часопіс. – 2009. – № 2. – С. 37-40.

45. **Цуба, М.В.** Дзейнасць беларускіх бежанскіх арганізацый на тэрыторыі Расіі падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1915 - люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2009. – № 2. – С. 23-27. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2009-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/2017/1/5.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

46. **Цуба, М.В.** Сараеўскае забойства : погляд праз гады / М. Цуба // Беларуская думка : навукова-тэарэтычны і грамадска-публіцыстычны часопіс. – 2009. – № 12. – С. 78-81. – То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://beldumka.belta.by/isfiles/000167_152589.pdf (дата звароту : 10.03.2015 г.).

47. **Цуба, М.В.** Умовы грамадска-палітычнага жыцця на неакупіраваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1915 – люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2009. – № 1. – С. 48-53. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2009-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/2000/1/8.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2010

48. **Цуба, М.В.** Дзейнасць польскіх дабрачынных арганізацый на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1914 - люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2010. – № 1. – С. 22-27. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2010-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/4409/1/4.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

49. **Цуба, М.В.** Партызанскі рух на беларускіх землях у гады Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Беларускі гістарычны часопіс : навукова-метадычны ілюстраваны часопіс. – 2010. – № 8 (133). – С. 9-12.

2011

50. **Цуба, М.В.** Бежанскі рух у беларускіх губернях падчас Першай сусветнай вайны (1915-1916 гг.) / М.В. Цуба // Научные труды Республиканского института высшей школы : сб. науч. ст. : в 2 ч. / под ред. В.Ф. Беркова. – Минск : РИВШ, 2011. – Вып. 11, ч. 1 : Исторические и психолого-педагогические науки. – С. 287-293.

51. **Цуба, М.В.** Грамадска-палітычная дзейнасць РСДРП на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук: навукова-практычны часопіс. – 2011. – № 2. – С. 32-36. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2011-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/55/1/6.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

52. **Цуба, М.В.** Партызанскі рух на Піншчыне ў гады Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2011. – № 1. – С. 40-45. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2011-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/39/3/5.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2012

53. **Цуба, М.В.** Айчынныя гістарыяграфічныя даследаванні па пытаннях грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі перыяду Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Актуальныя пытанні гістарыяграфіі айчыннай і сусветнай гісторыі : зборнік навуковых прац / Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Установа адукацыі "Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М. Танка", Гістарычны факультэт; [рэдкалегія: М. М. Забаўскі і інш.]. – Мінск : БДПУ, 2012. – С. 200-206.

54. **Цуба, М.В.** Аперацыя пад Крэвам як адна з буйнейшых ваенных бітваў на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2012. – № 1. – С. 24-31 : іл. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2012-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/92/3/4.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

55. **Цуба, М.В.** Нацыянальна-культурная і дабрачынная дзейнасць Беларускага таварыства дапамогі пацярпелым ад вайны (1915-1917 гг.) / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук: навукова-практычны часопіс. – 2012. – № 2. – С. 21-30. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2012-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/1958/1/4.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2013

56. **Цуба, М.В.** Баранавіцкая аперацыя як адна з буйнейшых ваенных бітваў на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2013. – № 1. – С. 24-32. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2009-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/1965/1/5.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

57. **Цуба, М.В.** Палеская чыгунка ў гады Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2013. – № 2. – С. 16-21. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2013-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/3086/1/3.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

58. **Цуба, М.В.** 15 сакавіка – Дзень Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь : [Особая дата] / М. В. Цуба // УниВестник : газета УО «Полесский государственный университет». – 2013. – № 6 (56). – С. 2 : цв.ил.

59. **Цуба, М.В.** 7-я ўгодкі Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Особая дата] / М. В. Цуба // УниВестник : газета УО «Полесский государственный университет». – 2013. – № 7 (57). – С. 7 : цв.ил.

2014

60. **Цуба, Міхаіл.** З крыжам і аўтаматам [Да 70-годдзя вызвалення Беларусі] / М. Цуба // Заря: Брестская областная газета. – 2014. - № 61 (14533). – 5 июня. – С. 7. – Тое ж : [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://www.zarya.by/event/message/view/13932> (дата звароту: 12.03.2015).

61. **Цуба, Міхась.** Кірунак адчайнай атакі: Лагішынская аперацыя і подзвіг Рымы Івановай / М.Цуба // Пінскі веснік: грамадска-палітычная газета. – 2014. – № 31 (2606). – 18 красавіка. – С. 4.

62. **Цуба, М.В.** Першая сусветная вайна ў лічбах і фактах = Первая мировая война в цифрах и фактах / М. В. Цуба // Веснік Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя грамадскіх і гуманітарных навук : навукова-практычны часопіс. – 2014. – № 2. – С. 16-21. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2013-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/8451/1/3.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

63. **Цуба, Міхаіл.** Служыў Богу і Радзіме [Жыві і помні] / М.Цуба // Звязда : Беларуская газета. – 2014. – № 136 (27746). – 23 ліпеня. – С. 4. – Тое ж : [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу: <http://zviazda.by/2014/07/45910.html> (дата звароту: 12.03.2015).

Матэрыялы канферэнцый і тэзісы дакладаў

2003

64. **Цуба, М.В.** Дзейнасць беларускіх грамадска-палітычных арганізацый на неакупіраваннай частцы Беларусі і на тэрыторыі Расійскай імперыі падчас Першай сусветнай вайны // Сучасныя праблемы гістарыяграфіі гісторыі : матэрыялы рэсп. навук.-практ. канф., 28 лістап. 2003 г. : у 3 ч. / рэдкал. : У.В.Тугай (гал. рэд.) і інш. – Мінск : БДПУ, 2003. – Ч. – С. 356-365.

2004

65. **Цуба, М.В.** Асвятленне падзей Першай сусветнай вайны на старонках "Нашай нівы" у якасці дадатковага матэрыяла па сацыяльна-гуманітарных дысцыплінах пры падрыхтоўцы банкаўскіх спецыялістаў / М.В. Цуба // Развитие банковского сектора экономики и совершенствование подготовки банковских специалистов : материалы Международной научно-методической конференции, Пинск, 13-15 октября 2004 г. / УО "Пинский государственный высший банковский колледж НБ РБ" ; ред. : С. Г. Голубев, Е. К. Нестеренко, О. В. Володько. – Пинск : ПГВБК, 2004. – С. 142-144.

66. **Цуба, М.В.** Пачатак першай сусветнай вайны і яе ўплыў на грамадска-палітычныя абставіны на Беларусі // Славянскі свет : мінулае і сучаснае : матэрыялы рэсп. навук. канф., 26 сак. 2004 г., [Мінск] : у 3 ч. / рэдкал.: А.П. Жытко (гал. рэд.) і інш. – Мінск : БДПУ, 2004. – Ч. – С. 213-219.

67. **Цуба, М.В.** Развязванне Першай сусветнай вайны // Славянскі свет: мінулае і сучаснае : матэрыялы рэсп. навук. канф., 26 сак. 2004 г., [Мінск]: у 3 ч. / рэдкал.: А.П. Жытко (гал. рэд.) і інш. – Мінск : БДПУ, 2004. – Ч. – С. 172-176.

68. **Цуба, М.В.** Піншчына падчас Першай сусветнай вайны / М.В. Цуба // Пинск в современной Беларуси : тезисы докладов научно-практической конференции молодых ученых Пинщины, Пинск, 21 мая 2004 года / рец.: Г. Л. Нефагина, С. Г. Голубев. – Пинск, 2004. – С. 49-52.

2005

69. **Цуба, М.В.** Стварэнне першага партызанскага атрада ў гады Вялікай Айчыннай вайны / М.В. Цуба // Победа в Великой Отечественной войне - величайшее событие XX века : тезисы докладов научно-теоретической конференции посвященной 60-летию победы в Великой Отечественной войне, Пинск, 4 мая 2004 г. / УО "Пинский государственный высший банковский колледж НБ РБ", БГЭУ ; ред. П. С. Кравцов. – Пинск, 2005. – С. 26-30.

2006

70. **Цуба, М.В.** Пачатак Першай сусветнай вайны і фарміраванне ідэалагічнай думкі на прыфрантавой паласе / М.В. Цуба // Идеологическая работа и меры по ее совершенствованию : тезисы докладов межвузовской преподавательско-студенческой конференции, Пинск, 25 мая 2006 г. / УО "Пинский государственный высший банковский колледж НБ РБ", УО "Белорусский государственный экономический университет". – Пинск : УО "ПГВБК", 2006. – С. 69-85.

2008

71. **Цуба, М.В.** Крыніцы па гісторыі грамадска-палітычных арганізацый і рухаў на Беларусі ў кантэксце Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Проблемы методологии исследований истории Беларуси : материалы Международной научной конференции, Минск, 26-27 октября 2006 года / НАН Беларуси, Институт истории; редкол.: А.А.Коваленя [и др.]. – Минск : Белорусская наука, 2008. – С. 304-307.

72. **Цуба, М.В.** Наступальная аперацыя расійскіх войск на Палессі ў верасні 1915 года / М. В. Цуба // Первая мировая война: история, геополитика, уроки истории и современность : (к 90-летию окончания Первой мировой войны и началу формирования Версальско-

Вашингтонской системы международных отношений) : материалы международной научной конференции, Витебск, 11-12 ноября 2008 г. / [редкол.: В. А. Космач (гл. ред.) и др.]. – Витебск : ВГУ им. П.М. Машерова, 2008. – С. 140-142.

73. **Цуба, М.В.** Праблематыка грамадска-палітычнага жыцця на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны / М.В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы : материалы второй международной научно-практической конференции / ред. : К.К. Шебеко [и др.] ; УО "Полесский государственный университет", Пинск, 15-17 апреля 2008 г. – Пинск : ПолесГУ, 2008. – С. 186-187. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага універсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2008-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/7743/1/54.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2009

74. **Цуба, М.В.** Накірункі палітыка-германскіх вайсковых уладаў на акупіраваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1915 – люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // История Германии и германский вопрос с древности по современность : исторически экономические, социальные, правовые и духовно-культурные аспекты : материалы международной научной конференции, 8-9 октября 2009 г., г. Витебск / редкол.: В. А. Космач (гл. ред.) и др.]. – Витебск : МИТСО, 2009. – С. 167-169.

75. **Цуба, М.В.** Некаторыя накірункі правядзення беларускай краязнаўчай працы падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 – люты 1917 гг.) / М. В. Цуба // Актуальныя праблемы сучаснага гуманітарнага познання : мат. междунар. науч. конф., Витебск, 29-30 октября 2009 г. / Вит. гос. ун-т; редкол.: В. И. Каравкин (гл. ред.) [и др.]. – Витебск : УО «ВГУ им. Машерова», 2009. – С. 167-169.

76. **Цуба, М.В.** Палескія пуцявіны Аляксандра Блока падчас Першай сусветнай вайны / М.В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы : материалы III Международной научно-практической конференции, Пинск, 23-25 апреля 2009 г. : в 2 ч. / редкол. : К. К. Шебеко (гл. ред.) [и др.] ; Национальный банк Республики Беларусь, УО "Полесский государственный университет". – Пинск : ПолесГУ, 2009. – Ч. 2. – С. 29-31. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага універсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2009-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/6165/1/26.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

77. **Цуба, М.В.** Пошук шляхоў стварэння дзяржаўнасці на акупіраваных Германіяй заходніх беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1915 - люты 1917 гг.): да 90-годдзя ўтварэння БССР / М. В. Цуба // Актуальныя праблемы станаўлення і развіцця беларускай дзяржаўнасці : матэрыялы рэспубліканскай навукова-тэарэтычнай канферэнцыі, г. Мінск, 27 лютага 2009 г.: у 2 ч. / [рэдкалегія: А. І. Андарала і інш.]. – Мінск : БДПУ, 2009. – Ч. 1. – С. 175-180.

2010

78. **Цуба, М.В.** Актуальныя праблемы гістарычнай навукі па вывучэнню гісторыяграфіі часоў Першай сусветнай вайны / М.В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы : материалы четвертой международной научно-практической конференции, 20-22 мая 2010 г. : в II ч. / Национальный банк Республики Беларусь [и др.] ; редкол. : К.К. Шебеко (гл. ред.) [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2010. – Ч. II. – С. 117-120. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага універсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2010-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/3562/1/42.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

79. **Цуба, М.В.** Мабілізацыйны і салдацкі рух на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Актуальные проблемы в изучении и преподавании общественно-гуманитарных наук (дисциплин) : материалы I Международной научной конференции, Витебск, 2–3 декабря, 2010 г. / редкол.: В.А.Космач (гл. ред.) [и др.]. – Витебск : Витебский филиал УО ФПБ "МИТСО", 2010. – С. 42-43.

2011

80. **Цуба, М.В.** Гістарычнае крэйзнаўства і яго роля ў выхаваўчай рабоце з моладдзю / М.В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы : материалы пятой международной научно-практической конференции, Пинск, 28-29 апреля 2011 г. : в 2 ч. / редкол. : К. К. Шебеко (гл. ред.) [и др.] ; Национальный банк Республики Беларусь [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2011. – Ч. II. – С. 171-174. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2011-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/1718/1/60.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2012

81. **Цуба, М.В.** Замежныя гістарыяграфічныя даследаванні па пытаннях грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі перыяда Першай сусветнай вайны / М.В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы, перспективы : сборник трудов VI международной научно-практической конференции, Пинск, 26-27 апреля 2012 г.: в 2 ч. : / Национальный банк Республики Беларусь [и др.] ; редкол.: К. К. Шебеко (гл. ред.) [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2012. – Ч. II. – С. 173-175. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2012-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/1227/1/85.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2013

82. **Цуба, М.В.** Музейная праца па захоўванню гісторыка-культурнай спадчыны беларусаў падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Европа: актуальные проблемы этнокультуры : материалы VI Международной научно-теоретической конференции, Минск, 22 апреля 2013 г. / Белорусский государственный педагогический университет им. Максима Танка; редкол. : В.В. Тугай (отв. ред.) [и др.]. – Минск : Изд. центр БГПУ, 2013. – С. 238-239.

83. **Цуба, М.В.** Эканамічная палітыка Германіі на акупаваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны / М. В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы и перспективы : сборник трудов VII международной научно-практической конференции, Пинск, 18 октября 2013 г. : в 2 ч. / Национальный банк Республики Беларусь [и др.]; редкол. К. К. Шебеко [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2013. – Ч. II. – С. 239-241. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2013-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/2722/1/105.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

2014

84. **Цуба, М.В.** Лагішынская аперацыя і подзвіг Рымы Івановай / М. В. Цуба // Устойчивое развитие экономики: состояние, проблемы и перспективы : сборник трудов VIII международной научно-практической конференции, Пинск, 17 октября 2014 г. : в 2-х ч. / Министерство образования Республики Беларусь, Полесский государственный университет [и др.]; редкол. : К.К. Шебеко [и др.]. – Пинск : ПолесГУ, 2014. – Ч. 2. – С. 146-148. – Тое ж [Электронны рэсурс] // Рэпазітар Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта : [Сайт]. – Пінск, [2014-2015]. – URL: <http://lib.psunbrb.by/bitstream/112/8168/1/13.pdf> (дата звароту: 10.03.2015).

85. **Цуба, М.В.** Памяць аб Аляксандру Блоку жыве на Піншчыне = Память об Александре Блоке живёт на Пинщине / М. В. Цуба // Перекличка веков: Первая мировая война и мир сегодня : 2-е Международные общественно-научные чтения, Минск, 14-15 октября 2014 года / Общественная организация «Белорусский зелёный крест»; Минская областная библиотека им. А.С. Пушкина. – Минск, 2014. – [б.с.].

Дысертацыя, аўтарэферат дысертацыі

86. **Цуба, М.В.** Беларускі нацыянальны рух у прерыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907 - люты 1917 гг.) : Дыс. на атрым. вуч. ступ. канд. гіст. навук : 07.00.02 / Цуба Міхаіл Віктаравіч; Белар. дзярж. пед. ун-т ім. М.Танка. – Мінск, 1996. – С. : Бібліягр.: л. 114-128

87. **Цуба, М.В.** Беларускі нацыянальны рух у перыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907-люты 1917 гг.): Аўтарэф. дыс. ... канд. гіст. навук: 07.00.02 / Цуба Міхаіл Віктаравіч; М-ва адукацыі і навукі Рэсп. Беларусь, Бел. дзярж. пед. ун-т імя М. Танка. – Мінск : БДзПУ імя М.Танка, 1996. – 22 с. : Бібліягр. : с. 20.

Публікацыі аб жыцці і дзейнасці М.В. Цубы

1. Бойка, Святлана. Лёсам звязаны з краем : [Пра М.В. Цубу] / С. Бойка // УниВестник: газета УО «Полесский государственный университет». – 2013. – № 7 (57). – С. 10-11. То же [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.psunbrb.by/sites/default/files/files/19-univestnik/19-univestnik.pdf> (дата обращения: 09.03.2015 г.).
2. Корзенко, Г.В. Цуба Михаил Викторович / Г.В. Корзенко // Историки Беларуси в начале XXI столетия: биобиблиогр. справ. – Минск : Белорус. наука, 2007. – С. 414-415.
3. Стралец, М.В. Сур’ёзнае даследаванне важнага аспекта гісторыі Першай сусветнай вайны // Вестник Полоцкого государственного университета. Серия А: Гуманитарные науки. – 2014. – № 9. – С. 116-119. – Рецензия на книгу: **Цуба, М.В. Першая сусветная вайна на Беларусі ў кантэксце сусветных ваенных падзей (грамадскі і ваенны бакі) 1914–1918 гг.: манаграфія / М.В. Цуба. – Пінск : ПалесДУ, 2010. – 304 с.**
4. Цуба Міхаіл Віктаравіч // Памяць : Салігорскі раён : гіст.-дак. хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі / уклад. М.З. Башлакоў, А.І. Пляшэвіч, Л.І. Шырын ; маст. Э.Э.Жакевіч ; рэдкал.: Л.М. Драбовіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БЕЛТА, 2004. – С. 493.

Алфавітны паказальнік прац

Назва	Парадкавы № крыніцы	Год
Адкуль нашы прозвішчы	29	1998
Аднаўляецца царква – ачышчаецца сумленне	24	1994
Айчынныя гістарыяграфічныя даследаванні па пытаннях грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі перыяду Першай сусветнай вайны	53	2012
Актуальныя праблемы гістарычнай навукі па вывучэнню гісторыяграфіі часоў Першай сусветнай вайны	78	2010
Аперацыя пад Крэвам як адна з буйнейшых ваенных бітваў на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны	54	2012
Асвятленне падзей Першай сусветнай вайны на старонках "Нашай нівы" у якасці дадатковага матэрыяла па сацыяльна-гуманітарных дысцыплінах пры падрыхтоўцы банкаўскіх спецыялістаў	65	2004
Баранавіцкая аперацыя як адна з буйнейшых ваенных бітваў на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны	56	2013
Бежанскі рух у беларускіх губернях падчас Першай сусветнай вайны (1915-1916 гг.)	50	2011
Беларускі нацыянальны рух напярэдадні першай сусветнай вайны	27	1997
Беларускі нацыянальны рух у пачатку Першай сусветнай вайны	26	1996
Беларускі нацыянальны рух у перыяд паміж дзвюма дэмакратычнымі рэвалюцыямі (1907- люты 1917 гг.)	1	2003
В.З. Корж: невядомыя і малавядомыя старонкі жыцця	30	1998
В.З. Корж: невядомыя і малавядомыя старонкі жыцця	12	2010

Ведаць і берагчы	14	1989
Ведаць і захоўваць	16	1990
Гістарычнае краязнаўства і яго роля ў выхаваўчай рабоце з моладдзю	80	2011
Грамадска-палітычная дзейнасць бундаўскіх арганізацый на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (1914 - люты 1917 гг.)	40	2005
Грамадска-палітычная дзейнасць РСДРП на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.)	51	2011
Грамадска-палітычныя жыцце на Беларусі з пачатку першай сусветнай вайны да лютаўскай рэвалюцыі (жнівень 1914- люты 1917 гг.)	2	2006
Грамадска-палітычныя накірункі дзейнасці эсэраўскіх арганізацый у Беларусі падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.)	44	2009
Грымотнымі шляхамі	33	2000
Дарога мужнасці	23	1993
Дзейнасць беларускіх бежанскіх арганізацый на тэрыторыі Расіі падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1915 - люты 1917 гг.)	45	2009
Дзейнасць беларускіх грамадска-палітычных арганізацый на акупіраванай немцамі тэрыторыі Беларусі у гады першай сусветнай вайны	28	1997
Дзейнасць беларускіх грамадска-палітычных арганізацый на неакупіраванай частцы Беларусі і на тэрыторыі Расійскай імперыі падчас Першай сусветнай вайны	64	2003
Дзейнасць польскіх дабрачынных арганізацый на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1914 - люты 1917 гг.)	48	2010
Дзякуй за дапамогу	31	1998

Жыццё і подзвіг братаў Цубаў	13	2013
З кагорты мужных	35	2001
З кагорты мужных [Пра В. З. Каржа]	38	2002
З крыжам і аўтаматам	60	2014
Замежныя гістарыяграфічныя даследаванні па пытаннях грамадска-палітычнага жыцця ў Беларусі перыяда Першай сусветнай вайны	81	2012
Захоўваць для нашчадкаў	17	1990
Іх імёны ў гісторыі Салігоршчыны	7	2004
Кірунак адчайнай атакі: Лагішынская аперацыя і подзвіг Рымы Івановай	61	2014
Кірункі грамадска-палітычнай працы некаторых яўрэйскіх арганізацый у Беларусі падчас першай сусветнай вайны (жнівень 1914 – люты 1917 гг.)	41	2007
Краязнаўства : курс лекцый, Ч. 1	5	2012
Краязнаўства : курс лекцый, Ч. 2	6	
Крыніцы па гісторыі грамадска-палітычных арганізацый і рухаў на Беларусі ў кантэксце Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 - люты 1917 гг.)	71	2008
Лагішынская аперацыя і подзвіг Рымы Івановай	84	2014
Лютаўская трагедыя 1943 года на Хорастаўшчыне	34	2001
Мабілізацыйны і салдацкі рух на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны	79	2010
Музейная праца па захоўванню гісторыка-культурнай спадчыны беларусаў падчас Першай сусветнай вайны	82	2013
Накірункі грамадска-палітычнай дзейнасці канстытуцыйна-дэмакратычнай партыі і партыйных арганізацый "Саюза 17	42	2008

кастрычніка" на Беларусі падчас Першай сусветнай вайны		
Накірункі палітыка-германскіх вайсковых уладаў на акупіраваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1915 – люты 1917 гг.)	74	2009
Наступальная аперацыя расійскіх войск на Палессі ў верасні 1915 года	72	2008
Нацыянальна-культурная і дабрачынная дзейнасць Беларускага таварыства дапамогі пацярпелым ад вайны (1915-1917 гг.)	55	2012
Наш край у гады першай сусветнай вайны	43	2008
Некаторыя накірункі правядзення беларускай краязнаўчай працы падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1914 – люты 1917 гг.)	75	2009
Па каналам Беларусі	15	1989
Палескія пуцявіны Аляксандра Блока падчас Першай сусветнай вайны	76	2009
Палеская чыгунка ў гады Першай сусветнай вайны	57	2013
Памяць аб Аляксандру Блоку жыве на Піншчыне	85	2014
Партызанскі рух на беларускіх землях у гады Першай сусветнай вайны	49	2010
Партызанскі рух на Піншчыне ў гады Першай сусветнай вайны	52	2011
Пачатак першай сусветнай вайны і яе ўплыў на грамадска-палітычныя абставіны на Беларусі	66	2004
Пачатак Першай сусветнай вайны і фарміраванне ідэалагічнай думкі на прыфрантавой паласе	70	2006
Першая сусветная вайна	8	2004
Першая сусветная вайна на Беларусі ў кантэксце сусветных ваенных падзей (грамадскі і ваенны бакі) 1914-1918 гг	3	2010

Першая сусветная вайна ў лічбах і фактах	62	2014
Першы крок да незалежнасці	21	1992
Піншчына падчас Першай сусветнай вайны	68	2004
Поиски и решения некоторых проблем при изучении культурологии в высшей школе (на примере событий первой мировой войны)	4	2002
Пошук шляхоў стварэння дзяржаўнасці на акупіраваных Германіяй заходніх беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (верасень 1915 - люты 1917 гг.)	77	2009
Праблематыка грамадска-палітычнага жыцця на беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны	73	2008
15 сакавіка – Дзень Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь	58	2013
Развязванне Першай сусветнай вайны	67	2004
Рэвалюцыйная сітуацыя ў гады Першай сусветнай вайны на Старобіншчыне	9	2004
Сараеўскае забойства: погляд праз гады	46	2009
Спаскі манастыр	63	1990
Стварэнне першага партызанскага атрада ў гады Вялікай Айчыннай вайны	18	2005
7-я ўгодкі Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта	69	2013
Уладзіслаў Нядзведскі: Жыццёвы шлях і літаратурная дзейнасць [пісьменніка, урадженца в. Рахавічы Салігор. р-на]	36	2001
Умовы грамадска-палітычнага жыцця на неакупіраваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны (жнівень 1915 - люты 1917 гг.)	47	2009
Уплыў беларускага нацыянальнага руху на фарміраванні расійскай арміі з пачатку першай сусветнай вайны да Лютаўскай рэвалюцыі	25	1995

Уплыў расійскіх ліберальна-дэмакратычных партый кадэтаў і акцыябрыстаў на грамадска-палітычнае жыццё у Беларусі падчас Першай сусветнай вайны	39	2004
Царква Прачыстай Багародзіцы	19	1990
Ці ездзілі з варагаў у грэкі праз Хорастава?	10	2004
Ці патрэбны рэферэндум?	22	1992
Эканамічная палітыка Германіі на акупаваных беларускіх землях падчас Першай сусветнай вайны	83	2013
Як нашы землякі стваралі першы партызанскі атрад другой сусветнай вайны	37	2001
Якой была вайна 1812 года для Беларусі?	20	1991
Ян Цадроўскі	11	2004

Імянны паказальнік сааўтараў

№ п/п	Прозвішча, імя сааўтара, рэд.	Парадкавы нумар друкаваных прац
1.	Несцерчык-Нядзведская В.І	34
2.	Цобкала А.А.	28
2.		

ЗМЕСТ

Ад складальніка	2
Кароткая інфармацыя аб навукова-педагагічнай і грамадскай дзейнасці	3-6
Навуковыя выданні	7-8
Вучэбна-метадычныя выданні	8-9
Навукова-папулярныя выданні	9-10
Артыкулы ў навуковых часопісах і зборніках	11-20
Матэрыялы канферэнцый і тэзісы дакладаў ...	20-26
Аўтарэферат, дысертацыя	27
Публікацыі аб жыцці і навуковай дзейнасці	28
Алфавітны паказальнік прац	29-34
Імяны паказальнік сааўтараў	34
Змест	35

Серыя
«Людзі навукі»

**Міхаіл Віктаравіч
Цуба**

Біябібліяграфічны паказальнік

Складальнік: С.І. Макарэвіч

Міністэрства адукацыі РБ
УА "Палескі дзяржаўны ўніверсітэт»

225710, г. Пінск, вул. Пушкіна, 4
Бібліятэка
Інфармацыйна-бібліяграфічны аддзел
т. 31-08-70

З 2013 г. бібліятэка ПалесДУ стварае серыю
біябібліяграфічных паказальнікаў
«Людзі навукі».

Асноўная мэта -
упарадкаваць інфармацыю
бібліяграфічнага характару,
раскрыць спектр навуковых інтарэсаў
вядучых выкладчыкаў і навукоўцаў ВНУ.

Паказальнікі ўключаюць
кароткія біяграфічныя звесткі,
асноўныя даты навукова-педагагічнай дзейнасці,
вучоныя званні і ступені, узнагароды, спісы прац.

Паказальнікі забяспечаныя дапаможнымі
імяннымі паказальнікамі сааўтараў,
алфавітнымі паказальнікамі загаловаў работ,
выдадзены ў друкаванай форме
і прадстаўлены ў анлайнавым доступе на
web-сайце ПалесДУ па адрасе:

<http://www.psunbrb.by/>

225710
г. Пінск
вул. Пушкіна, 4
Бібліятэка ПалесДУ
Інфармацыйна-бібліяграфічны адзел
тэл. 31-08-70